

Centenar I. D. Sîrbu

Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Hunedoara-Deva, cu sprijinul Consiliului Județean Hunedoara, a organizat în ziua de 22 mai, la Sala „Liviu Oros” a Centrului Cultural „Drăgan Muntean” din Deva, o manifestare cultural-educativă sub genericul „Centenar I. D. Sîrbu”

Ioan Sebastian Bara

Așa cum ne-am obișnuit prietenii care participă la activitățile culturale-educative ale Bibliotecii Județene, și de această dată am pregătit o prezentare captivantă, menită să îmbogățească bagajul cultural al elevilor.

Scrittor, dramaturg, filosof

Tinerii au avut prilejul să cunoască o personalitate cu care cultura hunedoreană se mândrește, un scriitor care a știut să-și păstreze demnitatea în anii duri ai totalitarismului. Au fost prezentate viața și creația scriitorului, dramaturgului, filosofului Ion Dezideriu Sîrbu. Anul acesta, la 28 iunie, se împlinesc o sută de ani de la nașterea scriitorului Ion Dezideriu Sîrbu, unul dintre cei mai importanți intelectuali care s-au opus regimului totalitar și a avut până în ultima clipă a vieții o conduită morală demnă. Ion D. Sîrbu s-a născut în urmă cu un secol la Petrița, într-o familie de mineri. Primii patru ani de liceu l-au urmat la Petroșani, iar Baccalaureatul l-a dat în 1939, la Deva. Au urmat ani grei de front după care s-a înscris la Facultatea de Litere și Filosofie la Cluj, care din anul 1940 funcționa la Sibiu. Aici l-a avut ca profesor și mentor pe Lucian Blaga. În perioada studenției a făcut parte din Cercul Literar de la Sibiu, alături de alte viitoare

mari personalități ale literaturii române: Șt. Augustin Dolnicei, I. Negoiescu, Radu Stanca, Eta Boeriu, Nicolae Balotă, Cornel Regman, Eugen Todoran, Ovidiu Cotruș etc.

În martie 1945, I. D. Sîrbu este licențiat magna cum laude în Filosofia Culturii, cu teza De la arhetipurile lui C. G. Jung, la categoriile abisale ale lui Lucian Blaga. Își dă doctoratul cu teza Funcția epistemologică a metaforei (1947). A fost conferențiar de istoria literaturii dramatice la Conservatorul de Artă Dramatică din Cluj (1947); conferențiar de istoria artelor la Institutul „Ion Andreescu” din Cluj (1948-1950). După instaurarea regimului comunist, este înălțurat în mod abuziv din învățământul superior și a lucrat ca învățător la Baia de Arieș (1950), profesor de liceu la Cluj (1951-1955), secretar de redacție al revistei „Teatrul” (din 1955). Debutul literar al lui I. D. Sîrbu s-a produs cu nuvela Duminică, în revista „Curtile do-

ruului”, condusă de Lucian Blaga.

Anticomunist convins

În anul 1957 a fost arestat sub pretextul „omisiune de denunț”, întrucât a refuzat să-l denunțe pe Lucian Blaga, persecutat în acea perioadă. A fost condamnat la opt ani de închisoare pe care i-a petrecut la București, Jilava și Gherla, în lagărele de muncă forțată Salcia, Giurgeni și Periprava, în condiții inumane. Este eliberat în anul 1963, dar nu mai e primit în învățământ, astfel că va lucra ca vagonetar la Mina Petrița, apoi șef de producție la Teatrul din Petroșani. În 1964 se stabilește la Craiova, cu domiciliul supravehetat, până în anul 1989, când, la 17 septembrie, se stinge din viață. Scriitorul I. D. Sîrbu a trăit cu demnitate, în ciuda suferinței, a permanentei supravegheri de către Securitate, în ciuda faptului că din 1957 până în ultima clipă a vieții a fost urmărit și persecutat de un stat opresiv. Așa cum cu o ironie amară a spus, I. D. Sîrbu a fost „multilateral traumatizat”.

Recunoaștere postumă

Pe lângă cărțile scrise înainte de 1989, I. D. Sîrbu a avut o bogată literatură de sertar care a putut fi publicată doar după 1989: romanul Adio, Europa! și Jurnalul unui jurnalist fără jurnal. Opera postumă cuprinde volumele: Traversarea cortinei (1994), Lupul și catedrala (1995), Scrisori către bunul

Dumnezeu (1996), precum și alte șapte volume apărute la Editura Fundației Culturale „I. D. Sîrbu”, cuprinzând publicistica, sub îngrijirea lui Dumitru Velea. Sunt demne de remarcat dovezile de apreciere, chiar și postume, pentru personalitatea lui I. D. Sîrbu: teatrul din Petroșani îi poartă numele, a fost declarat cetățean de onoare al orașului său natal, Petrița, și al municipiului Petroșani. La Petrița, o școală îi poartă numele, a fost amenajată Casa Memorială „I. D. Sîrbu”, toate acestea vădese prețuirea de care se bucură, peste timp, acest mare intelectual hunedorean cu care cultura română se mândrește.

Premii oferite de Biblioteca Județeană

Cu siguranță, cei care au urmărit prezentarea, amplă și bine documentată, au înțeles ce înseamnă ținuta etică, ce înseamnă viața trăită cu demnitate, în ciuda tuturor încercărilor, unele de o cruzime incredibile. Așa cum singur a mărturisit I. D. Sîrbu, în viață trebuie „să înveți ce înseamnă să nu-ți fie frică nici de imensitatea fluviului și nici de înălțimea muntelui.” Sunt cuvinte care e bine ca, mai ales tinerii, să le adopte drept model. Ca de obicei, la final, celor prezenți le-a fost adresate întrebări, cei care au oferit răspunsuri corecte au fost răsplățiți cu premii constând în diplome și cărți oferite de Biblioteca Județeană.